

**NACIONALNO PRAĆENJE UČINAKA
PANDEMIJE BOLESTI COVID-19 NA SUSTAV
ODGOJA I OBRAZOVANJA U REPUBLICI
HRVATSKOJ
PRVI REZULTATI**

Boris Jokić & Zrinka Ristić Dedić

Institut za društvena istraživanja u Zagrebu
Institute for Social Research in Zagreb

Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja
The Centre for Educational Research and Development

O PROJEKTU

- Znanstveno-istraživački projekt financiran od strane MZO u iznosu od **280 000 kn.**
- **19** znanstvenika s **4** sveučilišta i **2** javna znanstvena instituta.
- Cilj je projekta uspostaviti znanstveno praćenje učinaka pandemije i potresa na sustav odgoja i obrazovanja.
- Rezultati projekta osnova za osmišljavanje i uvođenje mjera na sustavnoj razini.
- Istraživanje provedeno u razdoblju – **svibanj - lipanj 2021.**
- Istraživanje će se nastaviti u okviru projekta financiranog od Hrvatske zaklade za znanost

O ISTRAŽIVANJU

- Nacionalni karakter
- Potpuna reprezentativnost na svim razinama i u svim vrstama obrazovanja
- Jasna potreba svih dionika u sustavu za znanstvenim spoznajama koje će utjecati na praksu i javne obrazovne politike
- Suradnja s dionicima u osmišljavanju instrumenata i provedbe:
  - HRVATSKI SINDIKAT UČITELJA
  - NEZAVISNI SINDIKAT ZAPOSLENIH U SREDNJIM ŠKOLAMA
  - SINDIKAT PREPOROD
  - HRVATSKA UDRUGA RAVNATELJA OSNOVNIH ŠKOLA
  - UDRUGA HRVATSKIH SREDNJOŠKOLSKIH RAVNATELJA

O ISTRAŽIVANJU

- Istraživanje miješanog modela – kombiniranje kvantitativne i kvalitativne metode
- Izrazito uspješna suradnja sa školama – gotovo nepostojeća razina odbijanja sudjelovanja
- **Po mnogočemu jedinstveno istraživanje u okružju i europskom kontekstu**

161 ŠKOLA

76 OSNOVNIH

75 SREDNJIH

10 ŠKOLA IZ POTRESIMA POGOĐENE SMŽ

U SVAKOJ ŠKOLI

- **Ravnatelji** – online upitnik
- **Stručni suradnici** – online upitnik
- **Učitelji i nastavnici** – online upitnici
- **Učenici** – provedba uživo u suradnji sa školama
  - **OŠ** – 4., 6. i 8. razredi
  - **SŠ** – 2. i završni razredi

OSTVARENI UZORAK

- RAVNATELJI OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA

N = 161

- STRUČNI SURADNICI

N = 417

OSTVARENI UZORAK

UČITELJI I NASTAVNICI

UKUPNI N = 4796

- **OŠ**: razredni 957 + predmetni 1470

N = 2427

- **SŠ**: strukovni 1276 + gimnazijski 515 + mješovite 578

N = 2369

OSTVARENI UZORAK

- UČENICI

27 023 UČENIKA

- OSNOVNA ŠKOLA:

- 4. razredi – **3405**

- 6. razredi - **3286**

- 8. razredi - **2803**

- SREDNJA ŠKOLA:

- 2. razredi – **8985**

- Završni razredi - **8544**

TEMATSKJE CJELINE

TEMATSKA CJELINA

A. KAKO JE PANDEMIJA COVID-19 UTJECALA NA ŽIVOT UČENIKA U HRVATSKOJ?

B. NA KOJE ASPEKTE ŽIVOTA DJECE I MLADIH JE PANDEMIJA POSEBNO UTJECALA?

C. KAKO UČENICI I NASTAVNICI PROCJENJUJU UTJECAJ EPIDEMIOLOŠKIH MJERA U ŠKOLAMA NA NASTAVU?

D. KAKO SU PROMJENE U NASTAVI I ORGANIZACIJI ŠKOLE UTJECALE NA UČENJE?

E. KAKO UČENICI USPOREĐUJU UČIONIČKU I NASTAVU NA DALJINU?

F. JESU LI ODGOJNO-OBRAZOVNI RADNICI ZADOVOLJNI PODRŠKOM VLASTI?

G. JE LI POSAO U ŠKOLI TIJEKOM PANDEMIJE POSTAO ZAHTJEVNIJI?

H. JESU LI ŠKOLE SPREMNE ZA NOVI VAL?

A. KAKO JE PANDEMIJA COVID-19
UTJECALA NA ŽIVOT UČENIKA U
HRVATSKOJ?

A. UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA ŽIVOT UČENIKA

59,1%

MATURANATA ODGOVARA NEGATIVNO ILI IZRAZITO NEGATIVNO

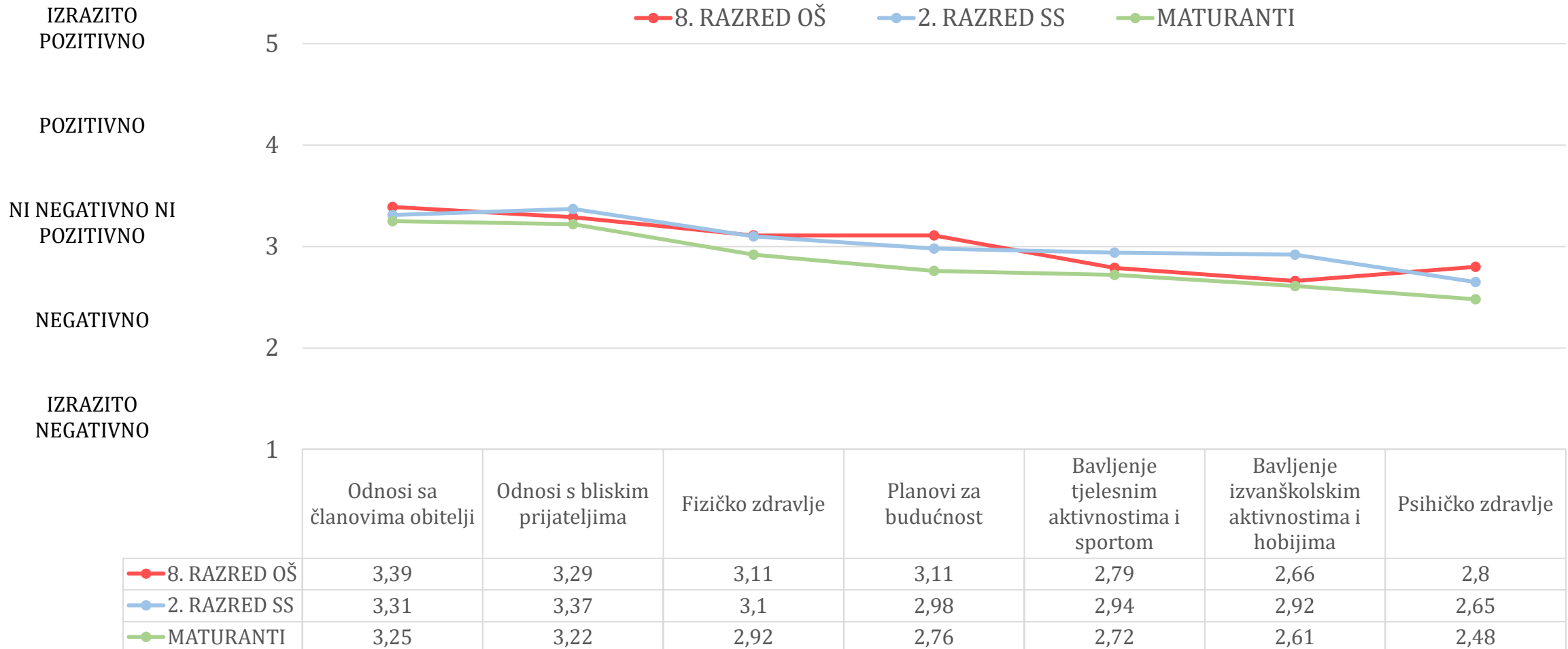
37,0%

UČENIKA 6. RAZREDA ODGOVARA NEGATIVNO ILI IZRAZITO NEGATIVNO

B. NA KOJE ASPEKTE ŽIVOTA
DJECE I MLADIH JE PANDEMIJA
POSEBNO UTJECALA?

B. UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA POJEDINE ASPEKTE ŽIVOTA

KAKO JE PANDEMIJA UTJECALA NA TVOJE?

B. UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA POJEDINE ASPEKTE ŽIVOTA

33,3%

MATURANATA ODGOVARA ISKAZUJE DA JE PANDEMIJA POZITIVNO ILI IZRAZITO POZITIVNO UTJECALA NA ODNOS SA ČLANOVIMA OBITELJI

39,0%

UČENIKA 8. RAZREDA ISKAZUJE DA JE PANDEMIJA POZITIVNO ILI IZRAZITO POZITIVNO UTJECALA NA ODNOS S BLISKIM PRIJATELJIMA

B. UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA POJEDINE ASPEKTE ŽIVOTA

43,9%

UČENIKA 8. RAZREDA ISKAZUJE DA JE PANDEMIJA NEGATIVNO ILI IZRAZITO NEGATIVNO UTJECALA NA BAVLJENJE TJELESNIM AKTIVNOSTIMA I SPORTOM

B. UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA POJEDINE ASPEKTE ŽIVOTA

52,4%

MATURANATA ODGOVARA ISKAZUJE DA JE PANDEMIJA NEGATIVNO ILI IZRAZITO NEGATIVNO UTJECALA NA NJIHOVO PSIHIČKO ZDRAVLJE

B. UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA POJEDINE ASPEKTE ŽIVOTA

STRUČNI SURADNICI SU PITANI:

U ODNOSU NA RAZDOBLJE PRIJE PANDEMIJE BOLESTI COVID-19, KOLIKO KOD UČENIKA TIJEKOM OVE ŠKOLSKE GODINE PRIMJEĆUJETE SLJEDEĆE:

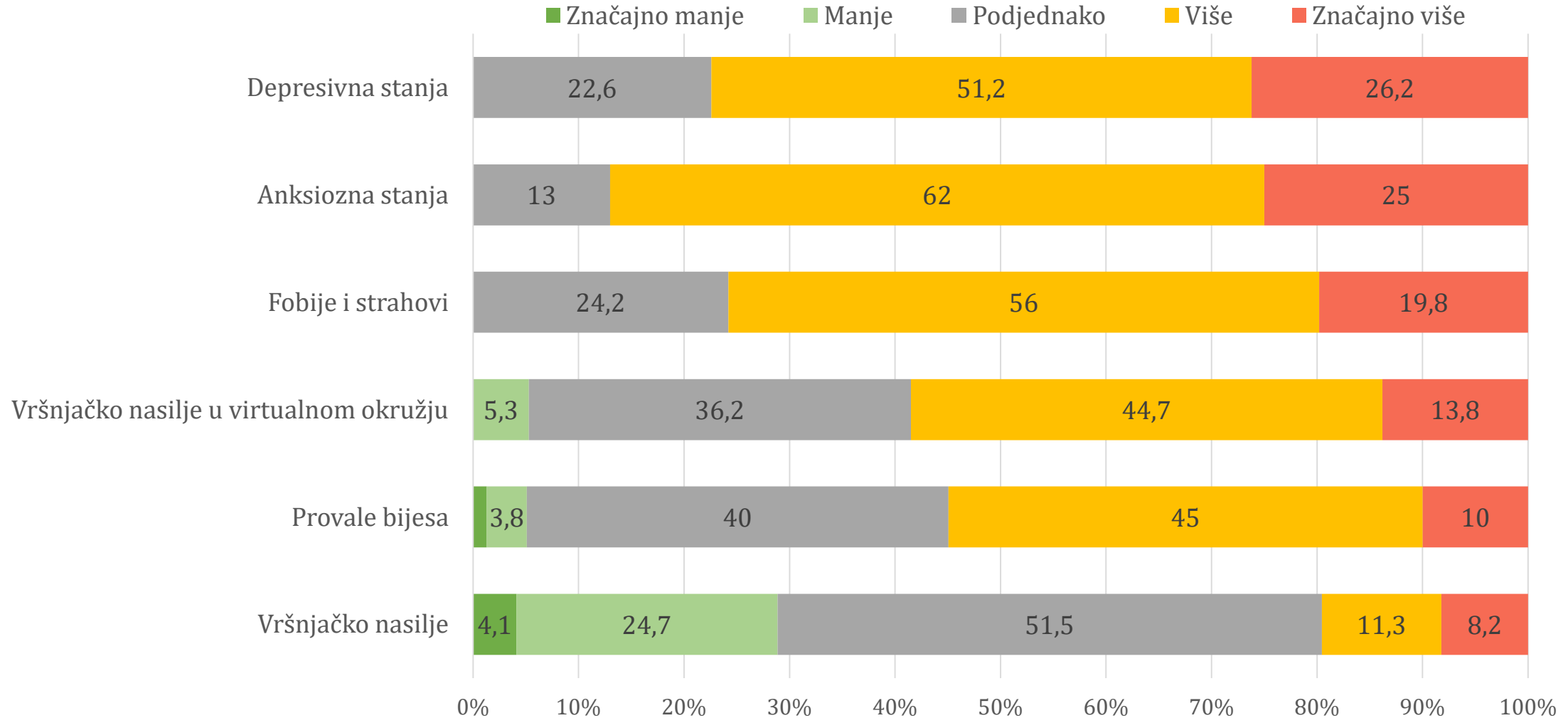
- ...depresivna stanja
- ...anksiozna stanja
- ...fobije i strahove
- ...vršnjačko nasilje
- ...vršnjačko nasilje u virtualnom okružju (cyberbullying)
- ...provale bijesa.

PONUĐENI ODGOVORI SU BILI:

ZNAČAJNO MANJE – MANJE – PODJEDNAKO – VIŠE – ZNAČAJNO VIŠE

PRIMJEĆIVANJE SIMPTOMA KOD UČENIKA U ODNOSU NA RAZDOBLJE PRIJE PANDEMIJE STRUČNI SURADNICI OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA (PSIHOLOZI/ PEDAGOZI/ SOCIJALNI PEDAGOZI)

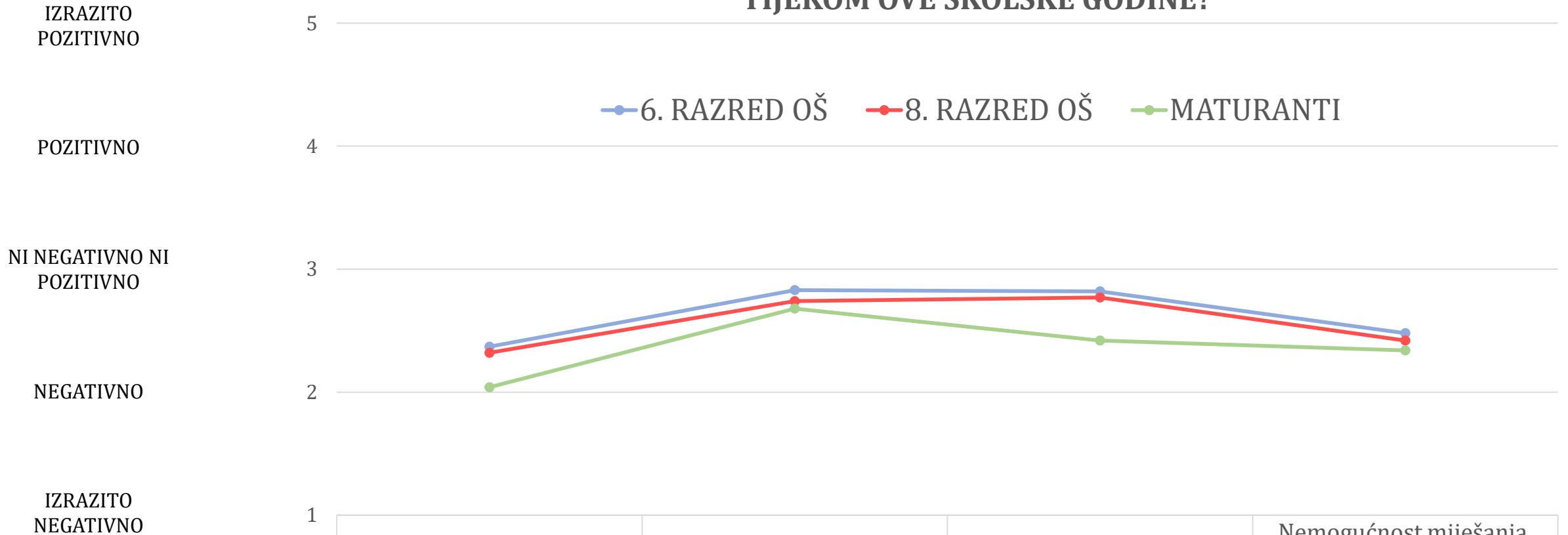
**U ODNOSU NA RAZDOBLJE PRIJE PANDEMIJE BOLESTI COVID-19, KOLIKO KOD UČENIKA TIJEKOM OVE
ŠKOLSKE GODINE PRIMJEĆUJETE SLJEDEĆE:**

C. KAKO UČENICI I NASTAVNICI
PROCJENJUJU UTJECAJ
EPIDEMIOLOŠKIH MJERA U ŠKOLAMA
NA NASTAVU?

C. UTJECAJ EPIDEMIOLOŠKIH MJERA NA UČENIČKO ISKUSTVO NASTAVE

NA KOJI SU NAČIN SLJEDEĆE MJERE UTJECALE NA TVOJE ISKUSTVO NASTAVE TIJEKOM OVE ŠKOLSKE GODINE?

	Nošenje maski na nastavi	Boravak u istoj učionici cijeli dan	Veći broj predmeta u blok satovima	Nemogućnost miješanja s učenicima iz drugih razrednih odjela
6. RAZRED OŠ	2,37	2,83	2,82	2,48
8. RAZRED OŠ	2,32	2,74	2,77	2,42
MATURANTI	2,04	2,68	2,42	2,34

C. UTJECAJ EPIDEMIOLOŠKIH MJERA NA UČENIČKO ISKUSTVO NASTAVE

67,6%

MATURANATA ISKAZUJE DA JE **NOŠENJE MASKI NEGATIVNO ILI IZRAZITO NEGATIVNO UTJECALO** NA NJIHOVO **ISKUSTVO NASTAVE** TIJEKOM OVE ŠKOLSKE GODINE

53,1%

UČENIKA 8. RAZREDA ISKAZUJE DA JE **NEMOGUĆNOST MIJEŠANJA S UČENICIMA IZ DRUGIH RAZREDNIH ODJELA NEGATIVNO ILI IZRAZITO NEGATIVNO UTJECALO** NA NJIHOVO **ISKUSTVO NASTAVE** TIJEKOM OVE ŠKOLSKE GODINE

C. UTJECAJ EPIDEMIOLOŠKIH MJERA NA KVALITETU NASTAVE: NASTAVNIČKE PROCJENE

NASTAVNICI SU PITANI:

NA KOJI NAČIN MJERE PRILAGODBE ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA UVJETIMA PANDEMIJE UTJEČU NA KVALITETU NASTAVE U VAŠEM PREDMETU TIJEKOM OVE ŠKOLSKE GODINE?

- Organizacija nastave uz obvezno nošenje maski
- Organizacija bez dnevnih izmjena učionica
- Nastava u dvosatu ili trosatu
- Skraćeno trajanje nastavnog sata

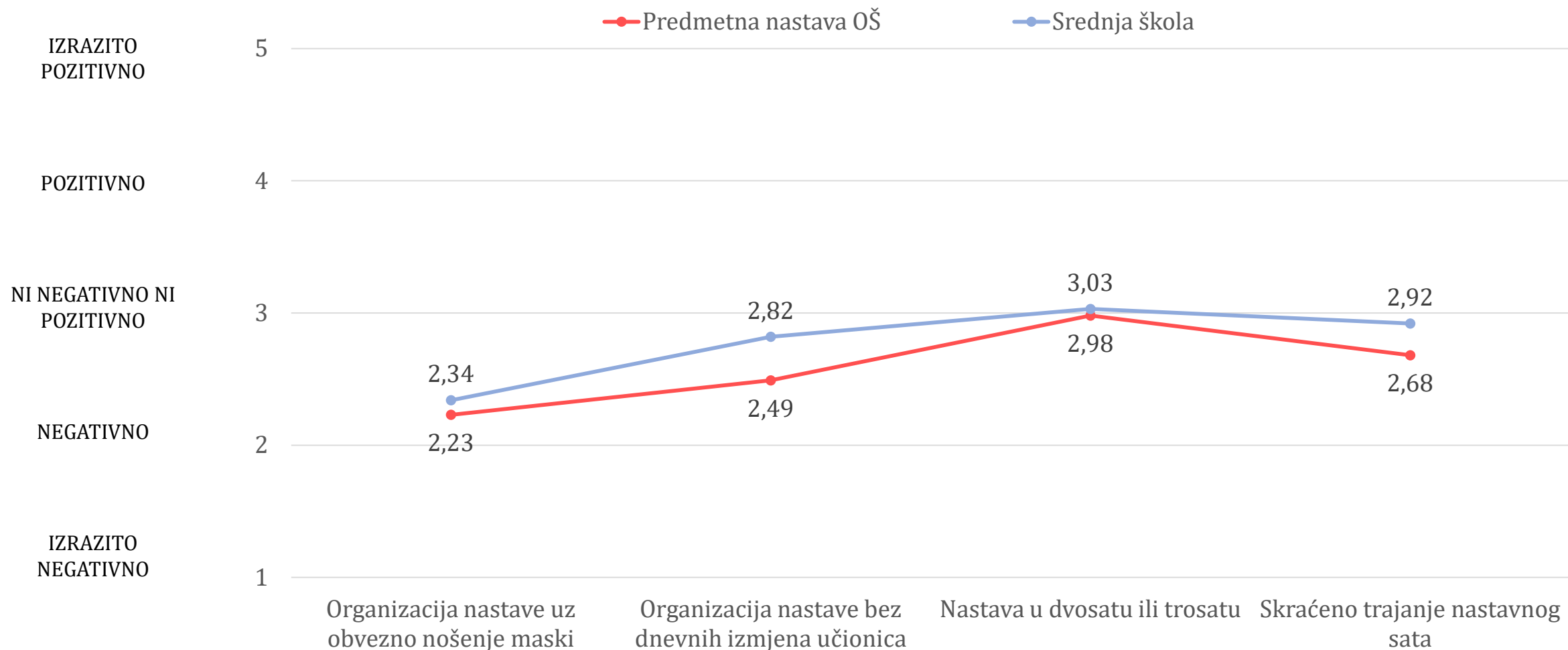
PONUĐENI ODGOVORI SU BILI:

IZRAZITO NEGATIVNO – NEGATIVNO – NI NEGATIVNO NI POZITIVNO – POZITIVNO – IZRAZITO POZITIVNO

C. UTJECAJ EPIDEMIOLOŠKIH MJERA NA KVALITETU NASTAVE: NASTAVNIČKE PROCJENE

NA KOJI NAČIN MJERE PRILAGODBE ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA UVJETIMA PANDEMIJE UTJEČU NA KVALITETU NASTAVE U VAŠEM PREDMETU TIJEKOM OVE ŠKOLSKE GODINE?

C. UTJECAJ EPIDEMIOLOŠKIH MJERA NA KVALITETU NASTAVE: NASTAVNIČKE PROCJENE

67,6%

NASTAVNIKA PREDMETNE NASTAVE ODGOVARA DA JE OBVEZA NOŠENJA MASKI NEGATIVNO ILI IZRAZITO NEGATIVNO UTJECALA NA KVALITETU NASTAVE U NJIHOVOM PREDMETU

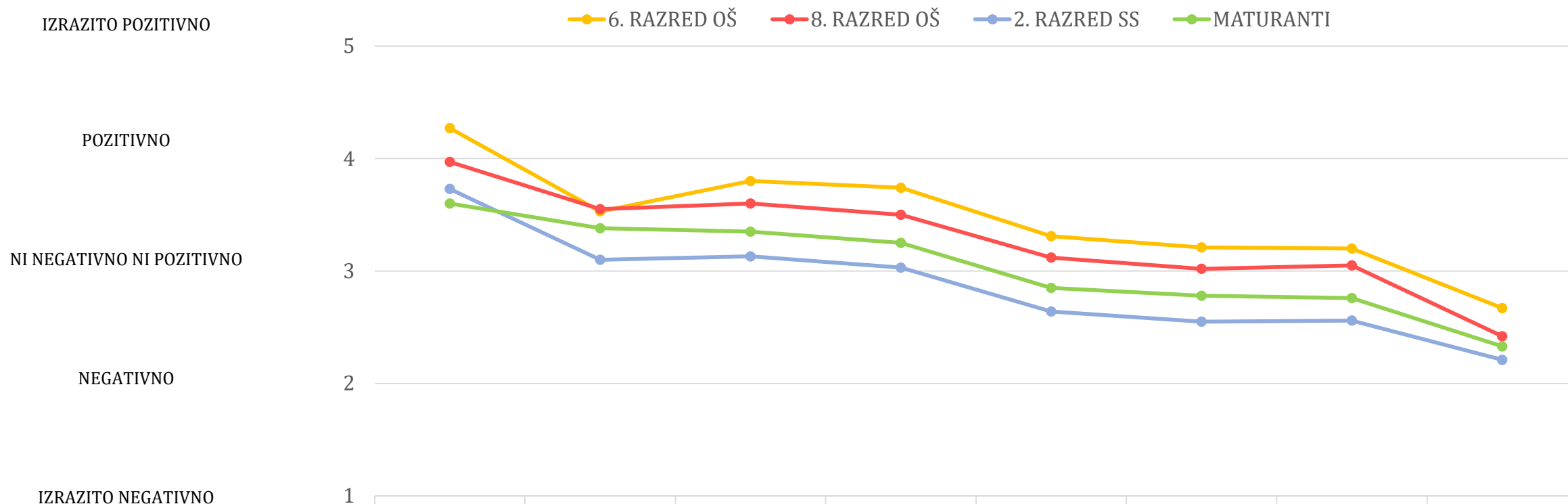
34,1%

NASTAVNIKA SREDNJIH ŠKOLA ISKAZUJE DA JE SKRAĆIVANJE NASTAVNOG SATA NEGATIVNO ILI IZRAZITO NEGATIVNO UTJECALO NA KVALITETU NASTAVE U PROTEKLOJ ŠKOLSKOJ GODINI

D. KAKO SU PROMJENE U NASTAVI I
ORGANIZACIJI ŠKOLE UTJECALE NA
UČENJE?

D. UTJECAJ PROMJENA U NASTAVI I ORGANIZACIJI ŠKOLE NA UČENJE

KAKO SU PROMJENE U NASTAVI I ORGANIZACIJI ŠKOLE UVEDENE ZBOG PANDEMIJE COVID-19 UTJECALE NA TVOJE?

	Vještine rada s računalom	Ocjene	Odnos s drugim učenicima iz razreda	Odnos s nastavnicima	Znanja i vještine iz školskih predmeta	Radne navike	Praćenje nastave	Motivacija za učenje
6. RAZRED OŠ	4,27	3,53	3,8	3,74	3,31	3,21	3,2	2,67
8. RAZRED OŠ	3,97	3,55	3,6	3,5	3,12	3,02	3,05	2,42
2. RAZRED SS	3,73	3,1	3,13	3,03	2,64	2,55	2,56	2,21
MATURANTI	3,6	3,38	3,35	3,25	2,85	2,78	2,76	2,33

D. UTJECAJ PROMJENA U NASTAVI I ORGANIZACIJI ŠKOLE NA UČENJE

81,7%

UČENIKA 6. RAZREDA ISKAZUJE DA SU PROMJENE U NASTAVI I ORGANIZACIJI ŠKOLE UVEDENE ZBOG PANDEMIJE **POZITIVNO** ILI **IZRAZITO POZITIVNO** UTJECALE NA NJIHOVE VJEŠTINE RADA S RAČUNALOM

D. UTJECAJ PROMJENA U NASTAVI I ORGANIZACIJI ŠKOLE NA UČENJE

52,6%

UČENIKA 8. RAZREDA ISKAZUJE DA SU PROMJENE U NASTAVI I ORGANIZACIJI ŠKOLE UVEDENE ZBOG PANDEMIJE **NEGATIVNO ILI IZRAZITO NEGATIVNO UTJECALE NA NJIHOVU MOTIVACIJU ZA UČENJE**

50,3%

UČENIKA DRUGIH RAZREDA SREDNJIH ŠKOLA ODGOVARA DA SU PROMJENE U NASTAVI I ORGANIZACIJI ŠKOLE UVEDENE ZBOG PANDEMIJE **NEGATIVNO ILI IZRAZITO NEGATIVNO UTJECALE NA NJIHOVE RADNE NAVIKE**

D. UTJECAJ PROMJENA U NASTAVI I ORGANIZACIJI ŠKOLE NA UČENJE

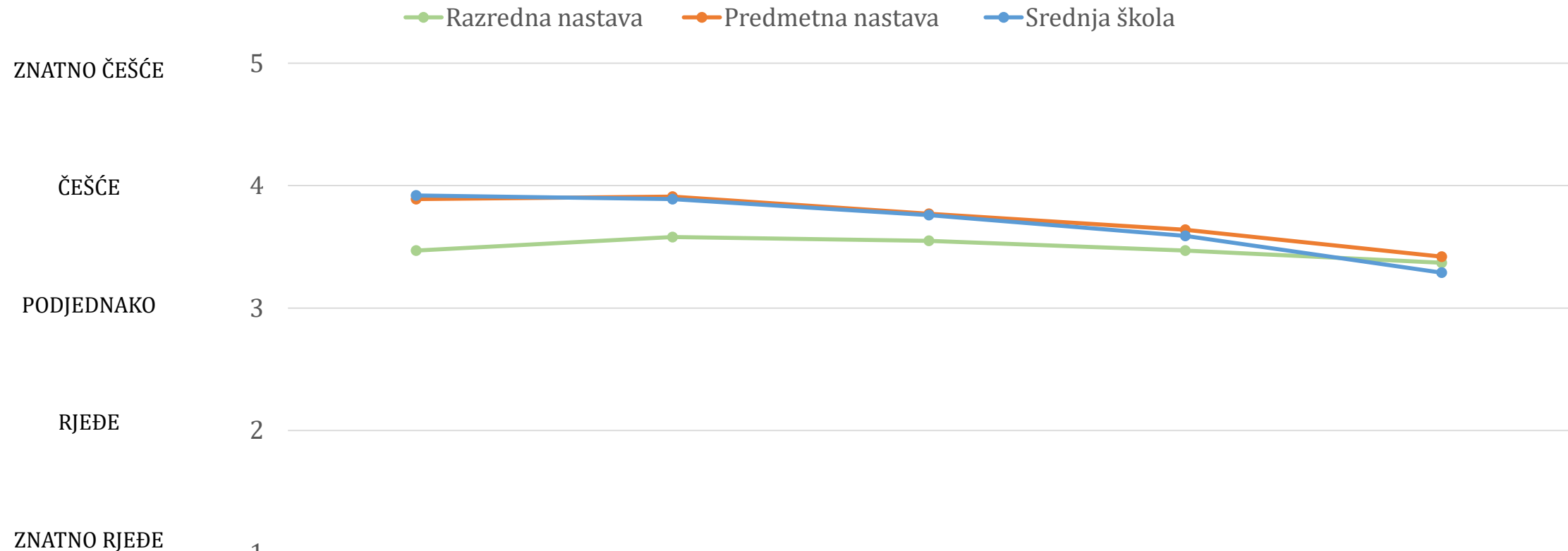
43,9%

MATURANATA ISKAZUJE DA SU PROMJENE U NASTAVI I ORGANIZACIJI ŠKOLE UVEDENE ZBOG PANDEMIJE **NEGATIVNO ILI IZRAZITO NEGATIVNO** UTJECALE NA NJIHOVU PRIPREMLJENOST ZA **USPJEŠNO STUDIRANJE**

37,0%

MATURANATA ODGOVARA DA SU PROMJENE U NASTAVI I ORGANIZACIJI ŠKOLE UVEDENE ZBOG PANDEMIJE **NEGATIVNO ILI IZRAZITO NEGATIVNO** UTJECALE NA NJIHOVU PRIPREMLJENOST ZA **USPJEŠAN ULAZAK NA TRŽIŠTE RADA**

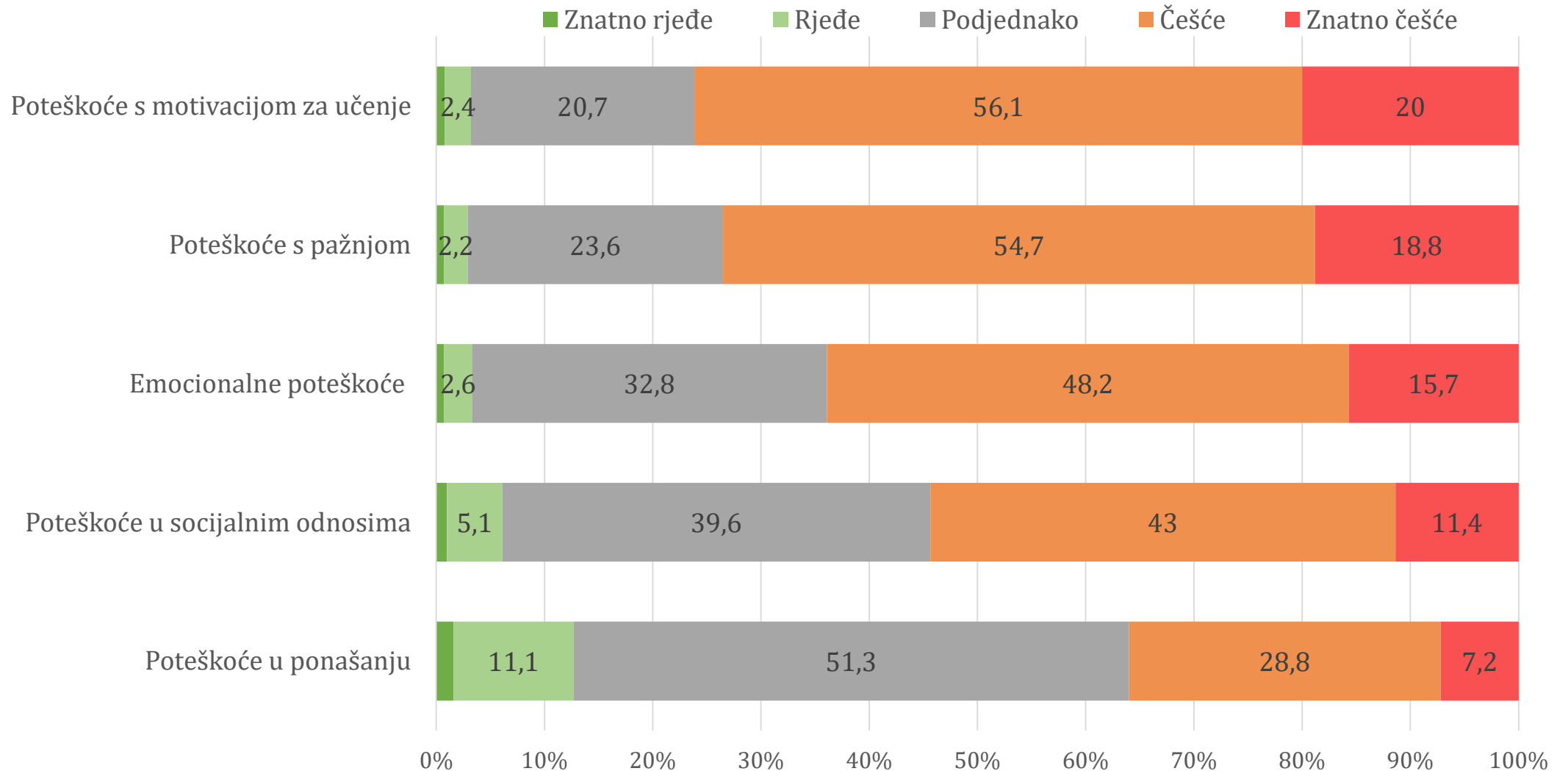
D. POTEŠKOĆE UČENIKA U OVOJ ŠKOLSKOJ GODINI U ODNOSU NA RAZDOBLJE PRIJE PANDEMIJE – NASTAVNIČKE PROCJENE

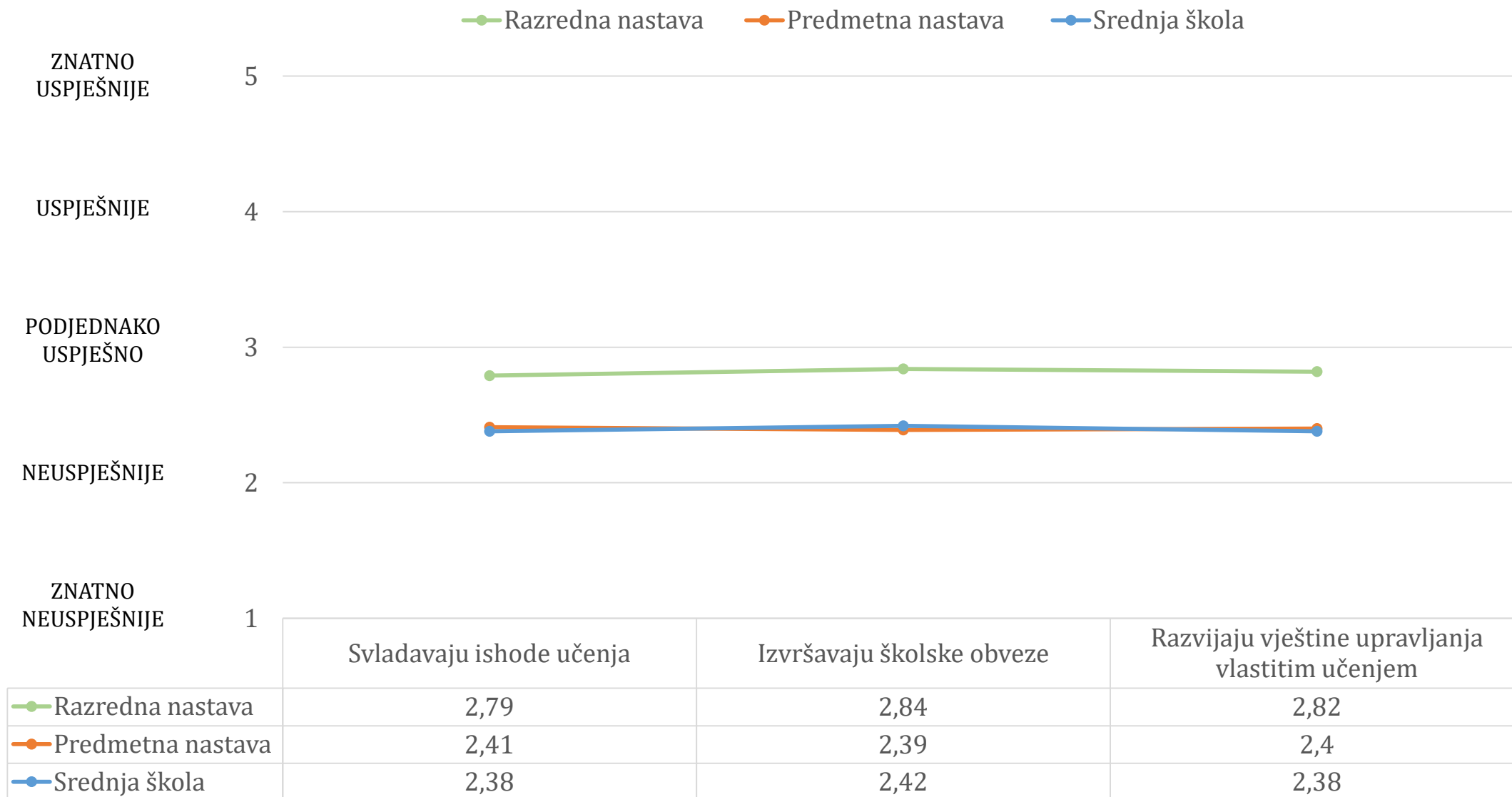
	Poteškoće s motivacijom za učenje	Poteškoće s pažnjom	Emocionalne poteškoće	Poteškoće u socijalnim odnosima	Poteškoće u ponašanju
Razredna nastava	3,47	3,58	3,55	3,47	3,37
Predmetna nastava	3,89	3,91	3,77	3,64	3,42
Srednja škola	3,92	3,89	3,76	3,59	3,29

D. POTEŠKOĆE UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA U OVOJ ŠKOLSKOJ GODINI U ODNOSU NA RAZDOBLJE PRIJE PANDEMIJE – NASTAVNIČKE PROCJENE PREDMETNA NASTAVA

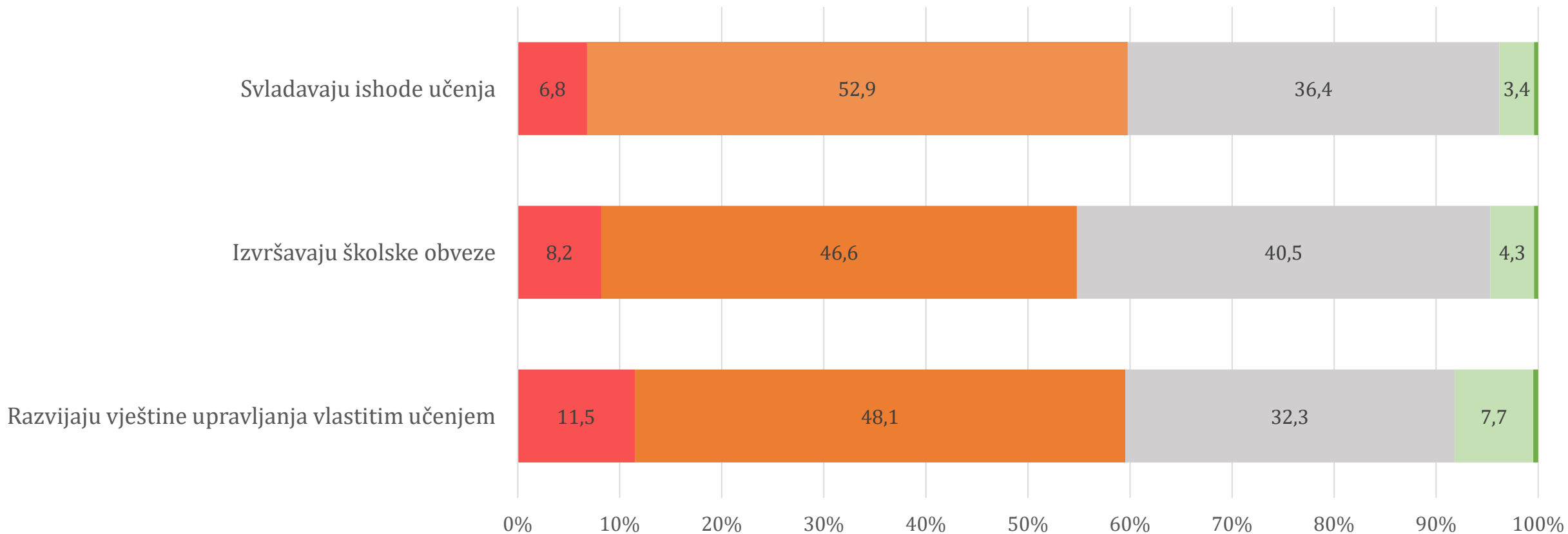

D. OSTVARIVANJE OBRAZOVNIH ISHODA U OVOJ ŠKOLSKOJ GODINI U ODNOSU NA RAZDOBLJE PRIJE PANDEMIJE: RAZINE OBRAZOVANJA

D. OSTVARIVANJE OBRAZOVNIH ISHODA UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA U OVOJ ŠKOLSKOJ GODINI U ODNOSU NA RAZDOBLJE PRIJE PANDEMIJE – SREDNJA ŠKOLA

■ Znatno neuspješnije   ■ Neuspješnije   ■ Podjednako uspješno   ■ Uspješnije   ■ Znatno uspješnije

E. KAKO UČENICI USPOREĐUJU
UČIONIČKU I NASTAVU NA DALJINU?

E. VRIJEDI LI NAVEDENO VIŠE ZA NASTAVU NA DALJINU ILI NASTAVU U ŠKOLI?

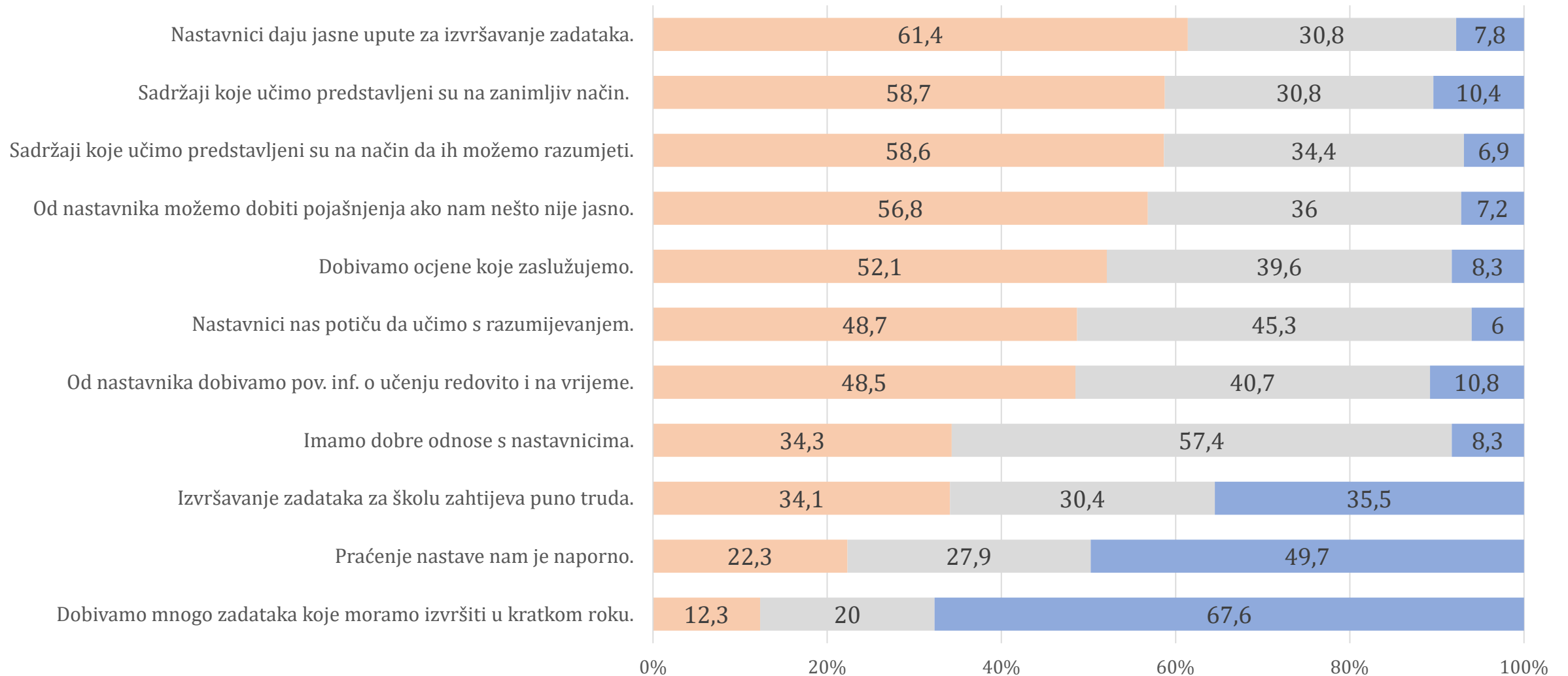
E. VRIJEDI LI NAVEDENO VIŠE ZA NASTAVU NA DALJINU ILI NASTAVU U ŠKOLI?

2. RAZRED SREDNJE ŠKOLE

■ Više vrijedi za nastavu u školi

■ Podjednako vrijedi

■ Više vrijedi za nastavu na daljinu

F. JESU LI ODGOJNO-OBRAZOVNI
DJELATNICI ZADOVOLJNI PODRŠKOM
VLASTI?

F. JESU LI ODGOJNO-OBRAZOVNI DJELATNICI ZADOVOLJNI PODRŠKOM VLASTI?

86,4%

**RAVNATELJA OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA ISKAZUJE DA JE U
PRETHODNOJ ŠK.GODINI DOBILO PRIMJERENU MATERIJALNU
PODRŠKU MINISTARSTVA I VLADE**

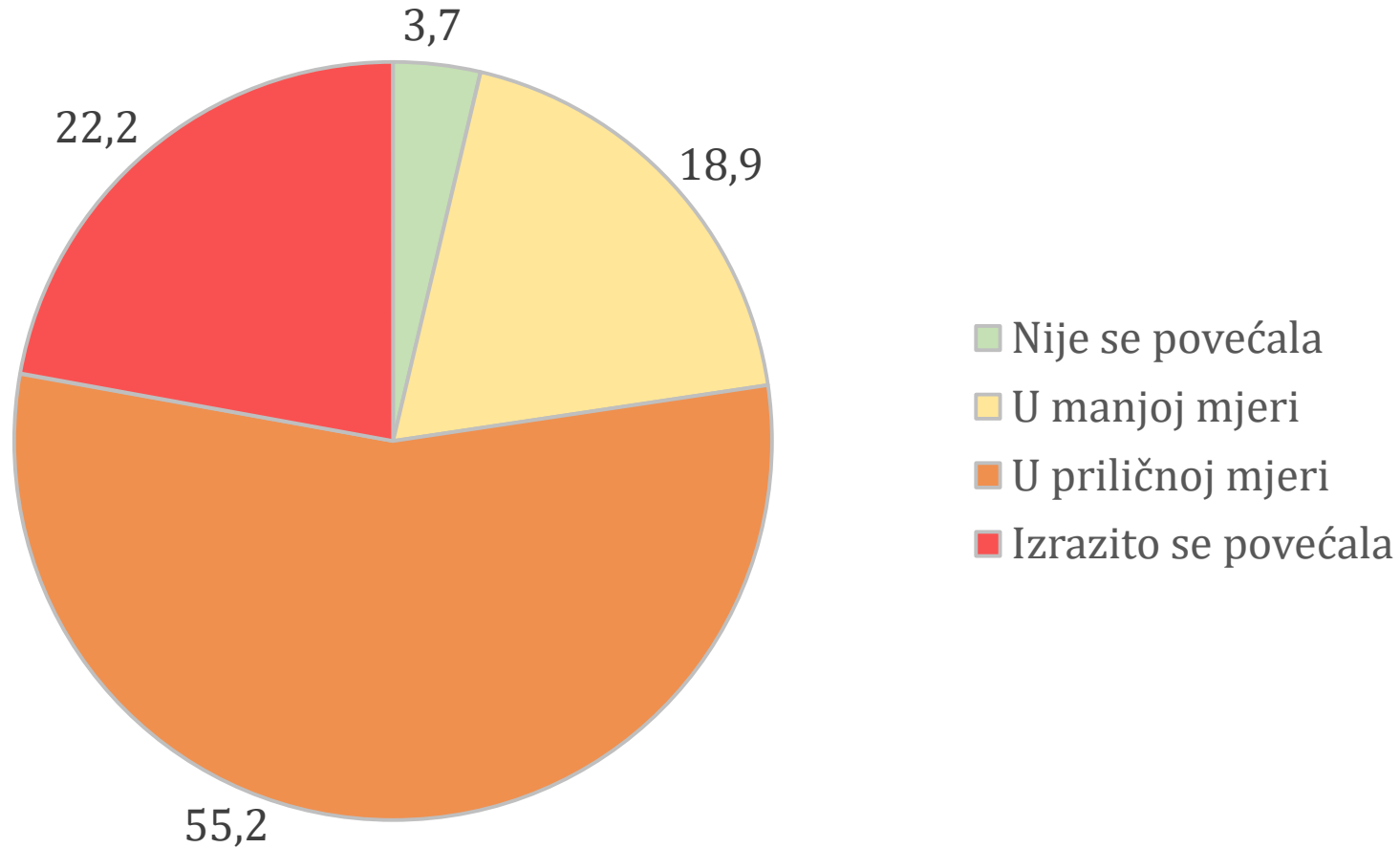
F. JESU LI ODGOJNO-OBRAZOVNI DJELATNICI ZADOVOLJNI PODRŠKOM VLASTI?

98,0%

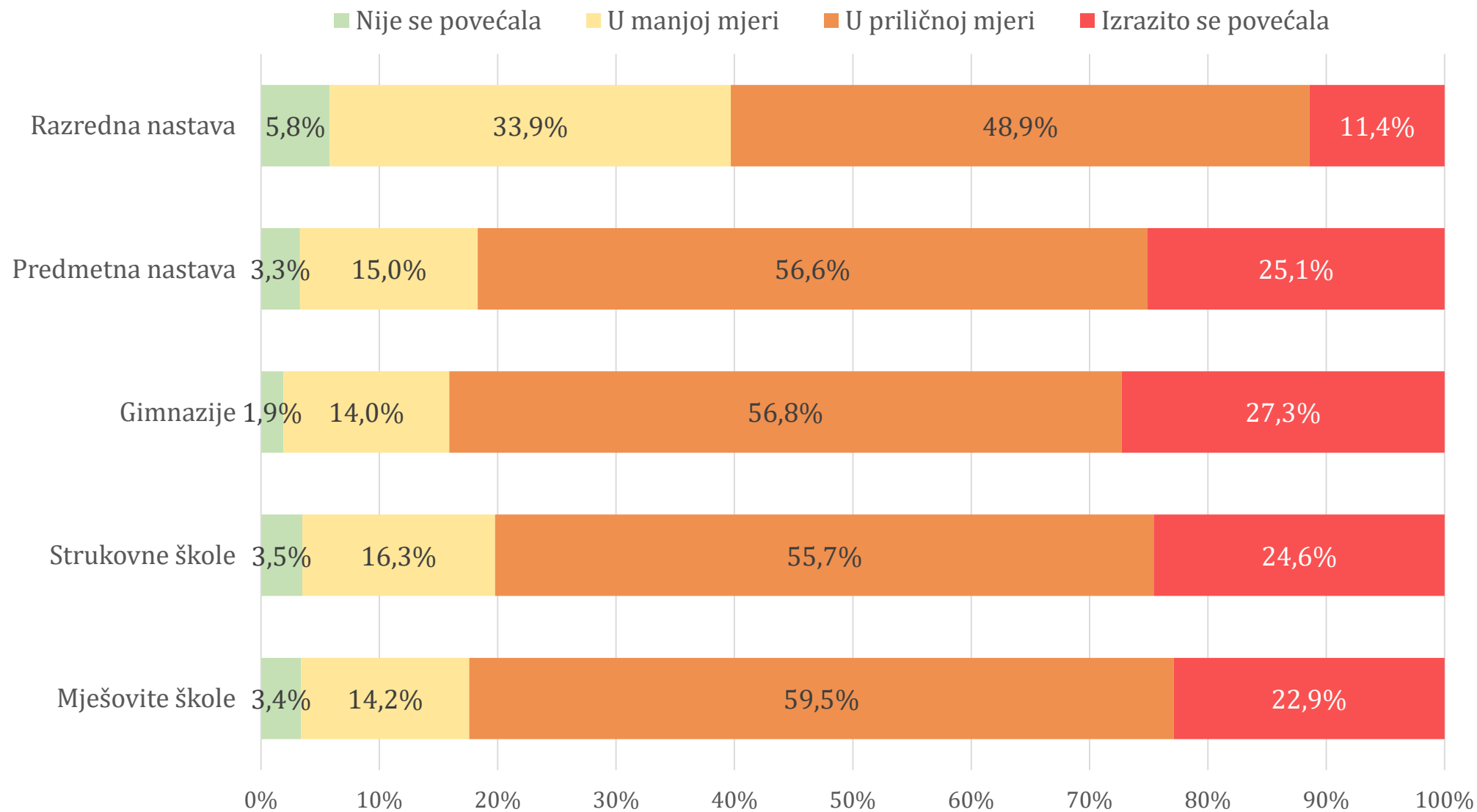
UČITELJA I NASTAVNIKA ISKAZUJE DA JE OD POČETKA PANDEMIJE DOBILO NA KORIŠTENJE RAČUNALNU OPREMU OD MINISTARSTVA, CARNETA ILI ŠKOLE

**G. JE LI POSAO U ŠKOLI TIJEKOM
PANDEMIJE POSTAO ZAHTJEVNIJI?**

G. U KOJOJ SE MJERI U OVOJ ŠK.GODINI POVEĆALA ZAHTJEVNOST POSLOVA KOJE OBAVLJATE U ODNOSU NA RAZDOBLJE PRIJE PANDEMIJE ? – UKUPAN UZORAK NASTAVNIKA

G. ZAHTJEVNOST POSLOVA UČITELJA I NASTAVNIKA U ODNOSU NA RAZDOBLJE PRIJE PANDEMIJE – RAZINE OBRAZOVANJA

G. ZAHTJEVNOST POSLOVA UČITELJA I NASTAVNIKA U ODNOSU NA RAZDOBLJE PRIJE PANDEMIJE

NASTAVNICI SU PITANI:

MOLIMO VAS PROCIJENITE ZAHTJEVNOST POSLOVA KOJE OBAVLJATE U OVOJ ŠKOLSKOJ GODINI U SLJEDEĆIM RAZDOBLJIMA:

- U razdobljima kad se nastava za sve učenike održavala u školi pod epidemiološkim mjerama
- U razdobljima kad se nastava dijelom održavala u školi, a dijelom na daljinu
- U razdobljima kad se nastava za sve učenike održavala na daljinu

PONUĐENI ODGOVORI SU BILI:

VRLO NISKA – NISKA – OSREDNJA – VISOKA – ZNATNO VRLO VISOKA

H. JESU LI ŠKOLE SPREMNE ZA
NOVI VAL?

ZAKLJUČAK

ZAKLJUČAK

- Na živote značajnog dijela učenika različitih dobi pandemija je imala negativan utjecaj. Pandemija je uzrokovala i određene pozitivne promjene kod dijela učenika kroz poboljšanje odnosa s bližnjima.
- Posebno se ističe negativan utjecaj na psihičko zdravlje i to naročito u srednjoškolskoj dobi.
- Navedeno postaje značajan društveni i javnozdravstveni problem koji ima jednaku težinu, a možda i dugoročnije posljedice od pandemije kroz koju prolazimo.

ZAKLJUČAK

- Odgojno-obrazovni gubitci uzrokovani pandemijom su značajni.
- Promjene u nastavi uzrokovale su pad radnih navika i motivacije kod učenika.
- Nužno je osmisliti mehanizme kojima će oni biti nadoknađeni.
- Izostanak adresiranja ovih nedostataka može Hrvatsku koštati zaostajanja u budućnosti.

ZAKLJUČAK

- Učenici svih generacija procjenjuju učioničku nastavu kvalitetnijom od nastave na daljinu. Posebno se to odnosi na ključne elemente procesa poučavanja i učenja poput razumljivosti, jasnoće i zanimljivosti.
- Navedeno ne znači da treba odustati od nastave na daljinu, već da je treba poboljšati prije svega kroz davanje podrške školama u vezi korištenja digitalnih sadržaja, dizajna nastave, vrednovanja i ocjenjivanja.
- Učenici i nastavnici negativno procjenjuju utjecaj dijela epidemioloških mjera u školama na nastavu. To se prije svega odnosi na obvezu nošenja maski tijekom nastave, ali i na nemogućnost miješanja učenika te skraćivanje trajanja nastavnog sata.

ZAKLJUČAK

- Rad u školi je zbog pandemije postao izrazito zahtjevniji, a nastavnici izvještavaju o većoj razini stresa u odnosu na razdoblje prije pandemije.
- Navedeno kod dijela nastavničkog tijela ima za ishod pad entuzijazma što se može odraziti željom za promjenom karijere.
- Ravnatelji škola iskazuju visoku razinu pripremljenosti za moguće buduće promjene u organizaciji nastave uključujući i zatvaranje škola.

ZAKLJUČAK

PRISTUP OBRAZOVNIH VLASTI DO SADA JE BIO PRIMJEREN, ALI GLASOVI UČENIKA I ODGOJNO-OBRAZOVNIH RADNIKA UKAZUJU DA JE...

NUŽNO ADRESIRATI PSIHOSOCIJALNO STANJE
UČENIKA HITNOM IZRADOM SUSTAVNIH
MJERA I POLITIKA

NUŽNO POKUŠATI NADOKNADITI ODGOJNO-
OBRAZOVNE GUBITKE U ŠKOLOVANJU DJECE I
MLADIH NEDVOSMISLENIM OBRAZOVNIM
POLITIKAMA OD POČETKA OVE ŠKOLSKE GODINE

POKAZATI RAZUMIJEVANJE ZA POVEĆANJE
ZAHTJEVNOSTI POSLA SVIH ZAPOSLENIH U
ŠKOLAMA TIJEKOM PANDEMIJE

ZAKLJUČAK

NUŽNO JE...

ZAKLJUČAK

DRŽATI ŠKOLE OTVORENIMA

DRŽATI ŠKOLE OTVORENIMA ZBOG...

ZAKLJUČAK

Mislila sam da to nikada neću reći ili napisati, ali škola, ova stvarna škola, je jeb... važna. I to još više zbog toga kako se osjećamo nego što tu naučimo. Bez nje smo nigdje...kao brod bez sidra.

Komentar u upitniku učenice 2. razreda Srednje škole u Zadru

ZAKLJUČAK

UČINITI SVE U NAŠOJ MOĆI DA ŠKOLE OSTANU
OTVORENIMA I DA (P)OSTANU MJESTA:
UČENJA
ODRASTANJA
ZABAVE
DRUŽENJA
ZALJUBLJIVANJA.

**VELIKO HVALA UČENICIMA,
NASTAVNICIMA, STRUČNIM
SURADNICIMA I
RAVNATELJIMA**

ZA DODATNE INFORMACIJE:

boris@idi.hr

zrinka@idi.hr

Institut za društvena istraživanja u Zagrebu
Institute for Social Research in Zagreb

Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja
The Centre for Educational Research and Development